

‘We werken volgens een volledig geïntegreerd model waarin opvang en onderwijs samensmelten tot een doorlopende leeromgeving.’

‘Met alleen doorsnee haal je veel kwaliteit weg’

‘Gewoon doen wat logisch is’ en richtlijnen van de wereldwijde Association Montessori Internationale (AMI). Twee rode draden in het levenswerk van Tessa Wessels, medeoprichter en directeur van de tweetalige Montessorischool Casa in Pijnacker. Rode draden die garant staan voor constante vernieuwing en de nodige uitdagingen. | Anneke Guis

Tessa Wessels is geboren in Zuid-Afrika. Daar rondde ze haar studie tot leerkracht af en in Amerika deed ze daarna de AMI Montessorioopleiding. ‘Vervolgens ben ik naar Nederland gegaan. Dat was nogal een overgang qua werk, ondanks dat ik direct weer aan de slag ging in het Montessorionderwijs. In Amerika bieden we kinderen een leef- en leeromgeving, hier draait het meer om onderwijsopbrengsten.’

Nieuwe opzet

Vanuit haar Amerikaanse ervaring met lesgeven aan kinderen vanaf 3 jaar start ze in 1999 hier een peutergroep bij een Montessorischool. ‘Volgens de Nederlandse regels is die voor kinderen van 2 tot 4 jaar en is onderwijs bedoeld voor kinderen vanaf 4 jaar. Maar Maria Montessori stelt dat driejarigen zich intensief op hun omgeving beginnen te richten en zo de wereld en de mensen om hen heen ontdekken. Die behoefte moet je ondersteunen.’

‘Onze peutergroep is voor één- tot driejarigen en in onze onderbouw zitten kin-

deren van 3 tot 6 jaar. Als kinderen van verschillende leeftijden bij elkaar zijn, ontwikkelen de jongsten hun vaardigheden sneller en verloopt hun zoektocht naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid beter.’

‘Gelukkig kende onze gemeente een we-project. We hebben voor onze driejarigen een afzonderlijke groep ingericht met eigen vierkante meters en eigen begeleiders, maar zonder muren naar de ruimten van de vier- en vijfjarigen. Dat is mijn eerste gewonnen uitdaging.’

Er volgen er meer. ‘Sinds schooljaar 2011/2012 werken we volgens een volledig geïntegreerd model waarin opvang en onderwijs samensmelten tot een doorlopende leeromgeving. Kinderen kunnen zich in hun eigen tempo en op basis van hun interesses ontwikkelen. Daarbij lopen we tegen muren aan die voortkomen uit de twee stelsels van opvang en onderwijs, met hun eigen regels, cao’s, inspecties en geldstromen.’ ‘Daarom bestaat Casa uit twee stichtingen, Casa School en Casa Opvang, met ieder hun eigen financiën zoals de wetgever dat van ons verlangt. Voor de kin-

deren, hun ouders en onze professionals zijn we één organisatie met een gezamenlijke missie, visie en ambitie. Zo werken we binnen het bestaande systeem met alle regelgeving aan een nieuwe opzet voor de optimale ontwikkeling van kinderen.’

Eigenlijk is Casa daarmee een van de eerste integrale kindcentra in Nederland. ‘Maar ouders googelen op school en niet op kindcentrum, dus blijven we ons “school” noemen. Wij zijn nog op zoek naar een neutrale term die duidelijk maakt wat wij doen.’

Zelf doen

In 2018 realiseren Tessa en haar collega’s hun ‘all day’ concept. Pedagogisch professionals en leerkrachten vormen de hele dag samen een team van begeleiders, met op elkaar afgestemde rollen. Zij bieden de kinderen een programma vol bewegingsvrijheid binnen een bepaalde structuur.

Tessa: ‘Omdat kinderen zich overal en altijd ontwikkelen, lopen binnen- en buitenschools leren volledig in elkaar over en zijn ze inhoudelijk geïntegreerd. Denk aan werken bij onze dieren of in het atelier of buiten Casa zelfstandig op onderzoek gaan.’

‘Ook de allerkleinsten zien we als bewaarde, nieuwsgierige mensen die klaar zijn om het leven te ontdekken. Hun zelfstandigheid koesteren we vanaf het allereerste begin, dus ook onze baby’s van

> 4 tot 15 maanden hebben bij ons een veilige en liefdevolle wereld die volledig is afgestemd op hun behoeften.’

Natuurlijke drang tot zelfontwikkeling is de kern van het gedachtegoed van Maria Montessori. Kinderen helpen het zelf te doen. Dat vindt Tessa zo waardevol dat ze dat graag meer wil terugzien in Nederland. Maar een opleiding is er in ons land niet en als je die in het buitenland hebt afgerond worden je diploma’s hier niet erkend.

Tessa: ‘Dus komen veel van mijn AMI-opgeleide collega’s niet uit Nederland en zijn ze Engelstalig. Onze keuze voor tweetalige kinderopvang en tweetalig onderwijs ligt dus voor de hand. Bovendien, hoe jonger kinderen een taal leren, hoe beter. En wij kunnen dat kwalitatief aanbieden. In augustus 2018 zijn we begonnen met een tweetalige Montessori-peutergroep voor kinderen van 1 tot 3 jaar en een jaar later met een tweede groep. De gemeente heeft onze tweetalige kinderopvang lange tijd gedoogd.’

Casa kiest voor ‘all day, all year’ met als doel het hele jaar door een tweede thuis te zijn voor de kinderen. Ook dat vindt Tessa een logische stap. Omdat onderwijs

Uniek inzicht in ontwikkeling kindcentra

Casa is een van de vele organisaties die hun praktijkervaringen delen in het dashboard van de Vereniging Netwerk Kindcentra (VNK). Dit dashboard geeft met statistieken en verhalen inzicht in het aantal en de ontwikkelingen bij kindcentra in Nederland. Doel is dat teams van kindcentra elkaar ondersteunen en van en met elkaar leren.

Wil je hieraan meewerken? Kijk op <https://netwerkkindcentra.nl/dashboard/>

en opvang zijn versmolten, is Casa het hele jaar open. Kinderen kunnen zich dus iedere dag van ’s ochtends tot ’s avonds ontwikkelen, in hun vertrouwde omgeving, aan de hand van hun eigen leerlijn, met hun eigen mentor die meer maatwerk kan leveren. Ouders en professionals hebben alle flexibiliteit qua schooldagen en vakanties.

Dat iedereen daar blij mee is en de kinderen er wel bij varen, blijkt onder andere uit de erkenning van de onderwijsinspectie die Casa heeft benoemd tot excellente school, met als profiel ‘zelfsturing in een rijk georiënteerde omgeving’. Deze rijke, gevarieerde omgeving wordt aangeboden door een team van ruim honderd medewerkers die vanuit de hele

wereld komen, signaleert de inspectie.

Tessa: ‘Kinderen hebben van ons verschillende voorbeeldrollen nodig en iedereen binnen ons team weet die te pakken. Onze mensen werken naast elkaar, ze zijn gelijkwaardig, ongeacht hun achtergrond. Ook onze studiedagen zijn voor het complete team, niemand uitgezonderd. Daarvoor zijn we vijf dagen per jaar dicht.’

Op de vraag of Casa elitair is, antwoordt ze: ‘Wij vragen ouders van kinderen van 4 tot 12 jaar bijna honderd euro per maand aan vrijwillige bijdrage. Daarvan is zestig euro bestemd voor het eten. Wij koken dagelijks samen met de kinderen een warme vegetarische lunch met veel biologische producten. Ook de tussendoortjes betalen we ervan.’

‘Een nieuwe cao voor beide sectoren betekent hogere personeelskosten. Dat is dan maar zo. Daar staat kwaliteit tegenover.’

‘De resterende 40 euro is bedoeld voor alle activiteiten en materialen die de overheid niet bekostigt. Denk hierbij aan uitstapjes naar bijvoorbeeld musea, onze werkweek voor kinderen vanaf 6 jaar, Engelstalige materialen, natuureducatie en onze bibliotheek. Het is en blijft mijn ambitie deze kosten bij de ouders weg te halen.’

Meer ambities

Tessa heeft nog meer ambities. Zo zou ze graag één cao op de werkvloer zien, met het beste uit beide cao's gecombineerd. ‘De onderwijs-cao is het gunstigst, alleen voor reiskosten is de cao-kinderopvang beter. Een nieuwe cao voor beide sectoren betekent hogere personeelskosten. Dat is dan maar zo. Daar staat kwaliteit tegenover.’

‘En in 2028 willen we de deuren openen van Casa College, een tweetalige middelbare Montessorischool. Met deze vernieuwende vorm van voortgezet onderwijs willen we jongeren helpen echt zichzelf te zijn in een wereld die constant verandert. Zo zetten we een doorgaande leerlijn neer die aansluit op de individuele ontwikkelingsbehoeften, talenten, kenmerken en interesses van kinderen van 4 maanden tot 18 jaar.’

Tessa is ervan overtuigd dat dit weer de nodige uitdagingen gaat opleveren, maar heeft alle vertrouwen dat ook dit gaat lukken. ‘Wij hebben onze principes en willen ons daaraan houden. Wij moeten om de regels heen manoeuvreren. Dat vraagt om het opbouwen van goede relaties, om geduld en om doorzettingsvermogen.’

‘Maar ons verhaal klopt en de aanhouder wint. Kijk naar ons gebouw. Wij zaten op

drie locaties en wilden naar één plek. Dat heeft veertien jaar geduurd. De gemeente was zeer afwachtend toen wij begonnen met Casa en bleef dat. We hebben nu 480 kinderen, veelal uit Pijnacker, in één mooi nieuw gebouw en in dat gebouw heerst rust.’

Doodzonde

Tessa is en blijft gedreven door wat goed is voor de kinderen. ‘Mijn allergrootste obstakel daarin is dat de AMI-opleiding hier niet wordt erkend, terwijl die kwalitatief veel biedt. Dat is echt onze achilleshiel. Ik vind het doodzonde dat alle opleidingen generiek moeten zijn. Als alles doorsnee is, haal je veel kwaliteit weg. Hoe meer stromingen, des te gevarieerder en rijker je aanbod.’

‘Ik wil kinderen recht doen, recht doen aan hun ontwikkeling. Kinderen hebben dan veel vrijheid binnen duidelijke kaders. Ze kunnen alle keuzes maken binnen het aanbod en wij helpen hen als begeleiders. Daarbij is routine de baas. Kinderen weten vanaf hun babytijd waar ze aan toe zijn. En naarmate ze ouder worden en ze beter kunnen reflecteren, worden de regels minder strak.’

‘Kinderen zijn prachtig, zeker als je ziet dat ze bewust en doelgericht bezig zijn, weten dat ze er mógen zijn en dat ze veel kunnen. Dan is mijn dag goed. Mijn grote vraag is hoe ik mensen die met en voor kinderen werken kan helpen het anders te doen.’

‘We krijgen veel bestuurders en professionals over de vloer die allemaal enthousiast worden door wat ze hier ervaren. En toch hoor ik dan vaak “bij ons zal dit nooit werken”. Hoezo niet? Je hebt alleen leidinggevend nodig met een visie op de ontwikkeling van kinderen, die nieuwsgierig zijn, willen leren en willen dóén. Dan lukt het bij iedereen, net als bij ons.’

Anneke Guis is senior communicatieadviseur en betrokken bij de VNK.

